

Богдан КОВАЛЬЧУК

студент,

Науковий керівник:

М.О. ЧУПРИНА

к.е.н., доцент

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського», м. Київ

УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Виключна роль конкурентоспроможності як єдино вірного критерію й «арбітра» міжнародного економічного обміну зумовлює необхідність впровадження спеціалізованого управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства.

Як теоретична модель й засіб впливу на об'єкт управління, управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства є специфічним функціональним напрямом менеджменту підприємства, якому властиві специфічні зміст, цілі, завдання та організаційно-економічні засоби їх реалізації. У цьому відношенні поняття «управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства» не слід ототожнювати з поняттям «регулювання міжнародної конкурентоспроможності підприємства», яке є категорією макроекономічного рівня, що охоплює заходи організаційно-економічного та нормативно-правового впливу держави на рівень конкурентоспроможності суб'єкта її зовнішньоекономічної діяльності [1].

Головними критеріями розмежування понять «управління» та «регулювання» міжнародної конкурентоспроможності підприємства є характер впливу, спрямованість та обсяг повноважень суб'єкта впливу на рівень міжнародної конкурентоспроможності підприємства [1].

Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства – це засіб прямого впливу на об'єкт управління, який має імперативний характер, у той час як регулювання міжнародної конкурентоспроможності підприємства є засобом непрямого впливу на об'єкт управління, який зобов'язує останнього діяти в руслі об'єктивних економічних законів, формою реалізації яких виступають нормативно-правові засоби та акти [2].

Сучасна концепція управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства ґрунтується на використанні базових положень науки управління підприємством.

Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства являє собою напрям менеджменту підприємства, спрямованого на формування, розвиток і реалізацію конкурентних переваг та забезпечення життєздатності підприємства як суб'єкта міжнародної економічної діяльності.

Об'єктом управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства є рівень міжнародної конкурентоспроможності, необхідний і достатній для забезпечення життєздатності підприємства як суб'єкта міжнародної конкуренції.

Проблеми рівня міжнародної конкурентоспроможності не є лише власною справою окремого підприємства, оскільки воно виступає як частина більш складної національної, територіальної й галузевої господарської системи. Вплив рівня міжнародної конкурентоспроможності підприємства мають відчувати не тільки його робітники, а й партнери по кооперації, місце (регіон) розташування підприємства та держава, валютні надходження бюджету якої формуються з доходів суб'єктів її зовнішньоекономічної діяльності.

Отже, проблема міжнародної конкурентоспроможності підприємства має не тільки мікроекономічний зміст, а й загальнодержавний характер.

Визначення цього факту об'єктивно обумовлює головне завдання управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства — забезпечення життєздатності та сталого функціонування підприємства як суб'єкта світогосподарських зв'язків за будь-яких економічних, політичних, соціальних та інших змін у його зовнішньому середовищі.

Суб'єктами управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства є певне коло осіб, що реалізують його завдання. Сучасна світова практика дає можливість визначити наступні п'ять груп суб'єктів управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства:

1) власник підприємства, який за будь-яких умов має брати безпосередню участь у формуванні стратегічних цілей та завдань підприємства, пов'язаних з економічними інтересами та фінансовими можливостями власника;

2) вищий управлінський персонал підприємства (заступники директора та керівники підрозділів операційної діяльності підприємства, з яких складається ланцюг цінностей підприємства);

3) лінійні менеджери операційних підрозділів підприємства, які мають відповідний рівень підготовки (бажано на рівні магістра);

4) менеджери-економісти консалтингових фірм, що залучаються у на підприємство на платній основі для розробки та реалізації стратегії міжнародної конкурентоспроможності підприємства з метою переведення реального її рівня у бажаний;

5) державні та відомчі управлінські структури та органи, повноваження яких визначається відповідними нормативними документами.

Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства має бути спрямованим на:

а) нейтралізацію (подолання) або обмеження кількості негативних (деструктивних) чинників впливу на рівень конкурентоспроможності підприємства шляхом формування захисту проти них;

б) використання позитивних зовнішніх чинників впливу для нарощування та реалізації конкурентних переваг підприємства;

в) відтворення та нарощування конкурентоспроможності підприємства на ґрунті розвитку його топ-характеристик, ринково-продуктової та просторово-часової його адаптації до змін зовнішнього середовища;

г) забезпечення гнучкості управлінських дій і рішень — їх синхронізації з динамікою дії негативних та позитивних чинників конкуренції на певному ринку [3].

Складність управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства, загалом, визначається складністю та невизначеністю міжнародного середовища бізнесу підприємства. Його функціональний зміст та характеристики мають також поєднувати логіку реалізації мікроекономічних інтересів окремого підприємства з інтересами та системними характеристиками як національної, такі світової сфер економічної взаємодії. Зростаюча динамічність змін останніх зумовлює необхідність їх своєчасного передбачення, аналізу та ефективного реагування. Тільки на основі таких стратегічних характеристик управління підприємство здатне підтримувати «руку на пульсі» та забезпечувати свою життєздатність як суб'єкта міжнародної конкуренції.

Список використаних джерел

1. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: конспект лекцій / С. В. Тютюнникова, Л. О. Мельник ; Харк. держ. ун-т харч. та торг. Х. : ХДУХТ, 2010. 186 с.

2. Кузьмін О.Є. Конкурентоспроможність підприємства: планування та діагностика: /Монографія/ О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник, О.П. Романко; за заг. ред. д.е.н., проф. Кузьміна О.Є. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2011. 180 с.

3. Саблук П.Т. Аграрна економіка і політика в Україні: підсумки минулого та погляд у майбутнє. К.: Інститут аграрної економіки УААН, 2001. 484 с.